Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан географічного факультету
_____ Мирослав ЗАЯЧУК
“ 01 ” вересня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

ЕКОНОМІКА ТА ФІНАНСИ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

обов’язкова

Освітньо-професійна програма: Менеджмент туристичної індустрії
Спеціальність: 073 Менеджмент
Галузь знань: 07 Управління та адміністрування
Рівень вищої освіти: перший бакалаврський
Назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаними освітньо-професійними програмами: географічний
Мова навчання: українська

Чернівці 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка та фінанси туристичних підприємств» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент туристичної індустрії» за спеціальністю 073 Менеджмент, галузі знань 07 –Управління та адміністрування погодженої на засіданні кафедри та затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 7 від «29» квітня 2024 року).

.

Розробник : Наконечний К.П., доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту, доцент
Викладач : Наконечний К.П., доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту, доцент

Погоджено з гарантом
ОП «Менеджмент туристичної індустрії»_____ Валентина ПІДГІРНА

Затверджено на засіданні кафедри економічної географії та екологічного менеджменту

Протокол № 1 від "28" серпня 2026 року

Завідувач кафедри _____ Валерій РУДЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету

Протокол № 1 від « 31 » серпня 2026 року

Голова навчально-методичної ради
географічного факультету _____ Наталя АНДРУСЯК
(підпис) (прізвище та ініціали)

Наконечний К.П. 2026 рік

Мета викладання дисципліни: полягає у засвоєнні навчальної програми дисципліни "Економіка та фінанси туристичних підприємств" в повному обсязі з метою формування самостійності економічного та управлінського мислення як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні планувати, систематизувати та контролювати власну перспективну та повсякденну діяльність в якості керівників середньої та вищої ланки сучасного туристичного підприємства.

Пререквізити: «Економіка та фінанси туристичних підприємств» є обов'язковою дисципліною циклу дисциплін професійної підготовки та викладається студентам 3 року повної форми навчання в 5-ому семестрі загальним обсягом 150 годин (5 кредитів).

З метою підвищення ефективності засвоєння курсу здобувач вищої освіти має вивчити наступні дисципліни: «Організаційні структури управління в туристичній діяльності».

Результати навчання:

Загальні компетентності:

З.К. 4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

З.К. 5 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

З.К. 9 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

З.К. 12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності:

С.К.1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

С.К.2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

С.К. 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

С.К.10 Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.

С.К.11 Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

С.К.12 Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

С.К. 17 Здатність управляти підприємствами (організаціями) туристичної індустрії (та їх підрозділами) через реалізацію функцій менеджменту
на основі володіння технологіями організації туристичної діяльності.

С.К. 18 Здатність використовувати теоретичні знання та практичні навички для стратегічного планування діяльності суб'єктів
туристичної індустрії на різних адміністративно-територіальних рівнях.

Програмні результати навчання:

ПРН 4 Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 5 Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 15 Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

ПРН 19 Знати особливості організаційно-управлінської діяльності підприємств сфери туристичного бізнесу.

ПРН 20 Знати функціональні сфери суб'єктів туристичної індустрії для ухвалення управлінських рішень відповідно до особливостей їх функціонування.

Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3	5	5	150	30	30	-	-	90	-	екзамен

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	прак.	с.р.		л	прак	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Туристичне підприємство як суб'єкт економічної діяльності								
Тема 1. Підприємство в соціально орієнтованій ринковій економіці	13	2	2	9	-	-	-	-
Тема 2. Підприємницька діяльність та ринок туристичних послуг	13	2	2	9	-	-	-	-
Тема 3. Особливості організації підприємницької діяльності та умови функціонування туристичного ринку	17	4	4	9	-	-	-	-
Тема 4. Організаційні питання функціонування підприємства.	17	4	4	9	-	-	-	-
Тема 5. Організаційна структура управління (ОСУ) туристичного підприємства: ефективність і мотивація персоналу.	17	4	4	9	-	-	-	-
Разом за ЗМ1	77	16	16	45	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Управління економічною та фінансовою діяльністю підприємств туристичного бізнесу								

Тема 6. Місце економічної стратегії в управлінні туризмом	13	2	2	9	-	-	-	-
Тема 7. Економічне управління туристичним бізнесом.	13	2	2	9	-	-	-	-
Тема 8. Страховий захист у туризмі: соціальна відповідальність підприємств	13	2	2	9	-	-	-	-
Тема 9. Фінансова діяльність туристичного підприємства: витрати, собівартість та ціноутворення	17	4	4	9	-	-	-	-
Тема 10. Фінансова стійкість та ризик-менеджмент у туристичному бізнесі	17	4	4	9	-	-	-	-
Разом за ЗМ 2	73	14	14	45	-	-	-	-
Усього годин	**150**	**30**	**30**	**90**	**-**	**-**	**-**	**-**

Тематика лекційних занять з переліком питань

Тема 1. Підприємство в соціально орієнтованій ринковій економіці.

1. Підприємство як суб'єкт та об'єкт ринкових відносин.
2. Організаційно-економічні умови функціонування підприємств.
3. Зовнішнє середовище функціонування підприємства, його характеристика.
4. Види підприємств, їх класифікація.
5. Економічні особливості різних видів підприємств. Об'єднання підприємств.

Тема 2. Підприємницька діяльність та ринок туристичних послуг.

1. Ринок як сфера господарської діяльності туристичних підприємств.
2. Сутність туристичного ринку його значущість.
3. Складові та функції туристичної інфраструктури.
4. Суб'єкти туристичного ринку.
5. Поняття та методи сегментації ринку туристичних послуг.

Тема 3. Особливості організації підприємницької діяльності та умови функціонування туристичного ринку.

1. Сутність механізму функціонування туристичного ринку.
2. Закони функціонування ринку.
3. Конкуренція – елемент механізму функціонування ринку.
4. Фактори формування туристичного ринку.
5. Правові основи організації туристичного бізнесу в Україні.
6. Ресурсне забезпечення туристичної діяльності.

Тема 4. Організаційні питання функціонування підприємства.

1. Туристичне підприємство як суб'єкт господарювання.
2. Створення (відкриття) підприємств.
3. Спеціалізація та кооперування у туристичному бізнесі.

Тема 5. Організаційна структура управління (ОСУ) туристичного підприємства: ефективність і мотивація персоналу.

1. Особливості формування та значимість ОСУ туристичного підприємства.
2. Основні вимоги та принципи формування сучасної ОСУ туристичного підприємства.
3. Посадові обов'язки та компетенції керівного складу туристичного підприємства.
4. Чинники зовнішнього та внутрішнього впливу на ОСУ туристичного підприємства
5. Мотивація персоналу на туристичних підприємствах

Тема 6. Місце економічної стратегії в управлінні туризмом.
1. Зміст економічної стратегії.
2. Характеристика складових економічної стратегії.
3. Сутність і роль підприємницької стратегії в розвитку туристичного бізнесу.
4. Види базових економічних стратегій діяльності підприємств.

Тема 7. Економічне управління туристичним бізнесом.
1. Аналіз взаємообумовленості зовнішнього і внутрішнього середовища туристичного підприємництва.
2. Планування – основний механізм економічного управління.
3. Виробнича програма туристичного оператора: сутність і структура.

Тема 8. Страховий захист у туризмі: соціальна відповідальність підприємств
1. Економічна сутність категорії страхування.
2. Особливості страхування туристів і туристичних організацій.
3. Страхування як один із основних методів мінімізації ризику туристичних підприємств.

Тема 9. Фінансова діяльність туристичного підприємства: витрати, собівартість та ціноутворення
1. Фінансові засади функціонування туристичного підприємства.
2. Класифікація та управління витратами.
3. Структура собівартості туристичного продукту та фактори, що впливають на формування ціни.
4. Методи калькуляції туристичного туру.
5. Стратегії ціноутворення в туризмі.
6. Оцінка фінансових результатів та рентабельності туристичних послуг.

Тема 10. Фінансова стійкість та ризик-менеджмент у туристичному бізнесі .
1. Сутність фінансової стійкості туристичного підприємства та показники її оцінювання (ліквідність, платоспроможність, ділова активність).
2. Управління фінансовими ризиками туристичного бізнесу в умовах ринкової нестабільності.
3. Інструменти мінімізації ризиків туристичного підприємства: резерви, диверсифікація, страхування, хеджування.
4. Фінансове планування, прогнозування та бюджетування з урахуванням сезонності та коливань попиту.

Тематика практичних занять з переліком завдань

Тема 1. Особливості формування та розвитку туристичного сектору економіки регіону (адміністративна область України на вибір).
1. Розрахувати темпи росту та приросту (ланцюгові та базисні) загального обсягу обслужених туристів у цілому, в тому числі за типами туризму
2. . Визначити та проаналізувати зміни питомої ваги окремих типів туризму в загальному обсязі туристичних потоків.
3. Розрахувати сальдо туристичного балансу та простежити його зміни в динаміці.
4. Побудувати графік динаміки різних типів туристичних потоків за останні п'ять років.
5. Побудувати стовпчикову діаграму сальдо туристичного балансу регіону за останні п'ять років.
6. Скласти пояснювальну аналітичну записку.

Тема 2. Управління обсягом реалізації послуг на туристичних підприємствах.

1. Розрахувати обсяг діяльності (кількості проданих путівок) туристичної фірми у точці беззбитковості.
2. Розрахувати обсяг діяльності (кількості проданих путівок)туристичної фірми у точці цільового прибутку.
3. Скласти пояснювальну аналітичну записку.

Тема 3. Туристичні потоки та туро-дні.
1. Розрахувати нерівності туристичних потоків.
2. Визначте загальну кількість туро-днів перебування туристів у попередньому й звітному періодах, встановіть вплив на зміну даного показника наступних чинників: кількості туристів, середньої тривалості перебування туристів у країні

Тема 4-5. Аналіз пропускної спроможності готелю та формування пропозицій щодо підвищення ефективності її використання.
1. Визначити можливу пропускну спроможність готелю.
2. Визначити час простою номерного фонду (людино-діб) із різних причин (капітального ремонту; поточного ремонту; санітарної обробки номерів; інших).
3. Визначити пропускну спроможність готелю.
4. Визначити планову пропускну спроможність готелю.
5. Визначити коефіцієнт завантаження готелю в звітному році.
6. Скласти пояснювальну аналітичну записку.

Тема 6. Матеріальні ресурси туристичних підприємств.
1. Визначити коефіцієнти оновлення, вибуття та приросту основних фондів, а також вартість основних фондів на кінець року в цілому і по кожній групі.
2. Визначити норму та річну амортизацію автопарку туристичного підприємства.

Тема 7. Трудові ресурси підприємств туристичної сфери.
1. Визначити необхідну суму коштів на оплату праці туристичного підприємства на плановий рік.
2. Визначити середньооблікову чисельність працівників, а також коефіцієнти загального обороту, прийому кадрів, звільнення та відновлення кадрів.
3. Визначити середньооблікову чисельність працівників та коефіцієнти стабільності, звільнення та плинності кадрів, а також фонд робочого часу за місяць.

Тема 8. Фінансові ресурси туристичних підприємств.
1. Визначити фактичне і планове значення коефіцієнта оборотності оборотних коштів, середньорічний розмір оборотних коштів, а також річний обсяг вивільнених або залучених оборотних коштів.
2. Розрахувати показники використання оборотних засобів туристичного підприємства та їх зміни у звітному році, порівняно з базовим роком.

Тема 9-10. Доходи підприємств туристичної сфери.
1. Розрахувати граничну виручку (критичний обсяг продажу).
2. Визначити розмір доходу від реалізації турпродукту, розмір чистого доходу від реалізації та розмір валового прибутку.

Самостійна робота студентів

Самостійна робота здобувачів в рамках з дисципліни «Економіка та фінанси туристичних підприємств» направлена на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі.

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	К-сть год
1.	Особливості попиту на туристичному ринку	• Визначити особливості формування попиту на туристичні послуги. • Проаналізувати чинники, що впливають на сезонні коливання попиту.	9
2.	Складові елементи туристичного продукту	• Охарактеризувати основні складові туристичного продукту. • Порівняти туристичний продукт із послугами суміжних галузей.	9
3.	Характеристика сучасного стану та тенденцій розвитку туризму в Україні	• Проаналізувати сучасний стан розвитку туризму в Україні. • Визначити основні тенденції й перспективи розвитку туристичної сфери.	9
4.	Суть та основні елементи матеріально-технічної бази туристичних підприємств	• Охарактеризувати склад матеріально-технічної бази туристичного підприємства. • Пояснити значення матеріально-технічних ресурсів у забезпеченні конкурентоспроможності.	9
5.	Матеріальні оборотні фонди та фонди обертання підприємств, особливості їх складу в туристичних підприємствах	• Визначити відмінності між оборотними фондами та фондами обертання. • Проаналізувати особливості складу оборотних фондів у туристичних підприємствах.	9
6.	Особливості та джерела утворення доходів підприємств туристичної сфери	• Систематизувати основні джерела доходів туристичних підприємств. • Визначити особливості формування доходів у сфері туризму.	9
7.	Фактори, що впливають на формування прибутку підприємств туристичної сфери в цілому та по окремих видах діяльності (окремих господарських операціях)	• Класифікувати фактори, що впливають на прибуток туристичних підприємств. • Оцінити вплив господарських операцій на рівень прибутку підприємства.	9
8.	Управління інвестиціями на підприємствах туристичної сфери	• Визначити основні напрями інвестиційної діяльності туристичних підприємств. • Проаналізувати методи управління інвестиційними ресурсами.	9
9.	Склад та структура ціни на окремі види туристичних послуг: на туристсько-екскурсійне обслуговування, на транспортні послуги (автобусні, залізничні, авіа тощо) та інші	• Розподілити складові ціни на туристичні послуги за їх економічним змістом. • Проаналізувати структуру ціни на транспортні та екскурсійні послуги.	9

10.	Методи дослідження ринку туристичних послуг	• Визначити основні методи дослідження туристичного ринку. • Порівняти переваги та недоліки кількісних і якісних методів дослідження.	9

Результати виконаних завдань, передбачених для самостійної роботи здобувача, враховуються в процесі поточного та підсумкового контролю.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні використовуються основні традиційні та інтерактивні методи навчання, новітні технології, спрямовані на досягнення освітньої мети й прогнозованих програмних результатів.

Методи навчання і викладання:

Словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо).
Практичні заняття.
Наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали, тощо).
Робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами.
Самостійна робота над питаннями, окресленими програмою ОК.
Підготовка тез/доповіді на конференцію.
Тренінги, коучі, майстер-класи від запрошених стейкхолдерів.
Реферативні та пошукові дослідження.

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

У процесі оцінювання навчальних досягнень застосовуємо методи усного і письмового контролю:

- ***методи усного контролю***: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, презентації результатів виконаних завдань, кейсів, представлення аналітичних завдань.
- ***методи письмового контролю***: контрольні роботи, тестування, самостійні роботи, виконання вправ, написання есе,
- ***методи самоконтролю***: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Форми контролю

Форми поточного контролю – тести, письмові роботи (тематичні, модульні), усне індивідуальне та фронтальне опитування.
Електронний контроль виконання завдань з курсу представлений на електронній платформі https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=7136
Форма підсумкового контролю – екзамен

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітньої компоненти.
Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточне оцінювання (*аудиторна та самостійна робота*)												Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						40	100
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	МКР 1	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	МКР 2		
4	4	4	4	4	10	4	4	4	4	4	10		

Підсумкова оцінка за ОК “Економіка та фінанси туристичних підприємств”, яку здобувач освіти може отримати за результатами вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, які виводяться із суми балів поточного контролю за модулями (до 60 балів) та модуля-контролю (екзамену) – до 40 балів.

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю (опитування, тестування, розв’язанні практичних завдань, задач, виконанні завдань самостійного опрацювання, кейсів). Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів, з яких15 балів за участь у практичних заняттях, 5 балів – самостійна робота та 10 балів – контрольна робота; 2 модуль – 30 балів, з яких 15 балів за участь у практичних заняттях, 5 балів – самостійна робота та 10 балів – контрольна робота.

Семестровий (підсумковий) контроль проводиться у формі іспиту з врахуванням балів (оцінок) отриманих за два модулі. Іспит проводиться в усній формі і передбачає відповіді на три теоретичні питання (1 питання – 10 балів; 2 питання – 10 балів; 3 питання – 10 балів), та вирішення п’яти тестів (по 2 бали за кожен тест). Загальна сума балів, яку може отримати студент – 40 балів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	**Оцінка за шкалою ЄКТС**	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов’язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю і контролю навчальних досягнень студентів

1. Обґрунтуйте зміст туристичного підприємства, як суб’єкта ринкових відносин.
2. Охарактеризуйте основні завдання діяльності туристичного підприємства.
3. Проаналізуйте основні ознаки функціонування туристичного підприємства.
4. Розкрийте організаційно-економічні засади функціонування підприємств, як суб’єктів ринкових відносин.
5. Що називають зовнішнім середовищем туристичного підприємства?
6. Охарактеризуйте фактори мікро- та макросередовища туристичного підприємства, яка між ними відмінність.
7. Як класифікують зовнішнє середовище з позиції структурного підходу.

8. Розкрийте зміст та складові політико-правового середовища.
9. Розкрийте зміст та складові соціально-культурного середовища.
10. Розкрийте зміст та складові технологічного середовища.
11. Розкрийте зміст та складові економічного середовища.
12. Розкрийте зміст та складові екологічного середовища.
13. Розкрийте зміст та складові міжнародного середовища.
14. Охарактеризуйте основні складові нормативно-правового забезпечення формування господарської діяльності.
15. Як поділяють туристичного підприємства в залежності від форм власності?
16. Проаналізуйте відміності між організаційно-правовими формами господарських об'єднань.
17. Розкрийте сутність ринку як сфери господарської діяльності туристичних підприємств.
18. Розкрийте сутнісні характеристики поняття «туристичний ринок».
19. Обґрунтуйте визначення двох складових елементів туристичного ринку.
20. Поясніть зміст поняття «інфраструктура туристичного ринку»
21. Перелічіть структурні елементи інфраструктури туристичного ринку.
22. Охарактеризуйте відмінності між туристичним оператором та туристичним.
23. Поясніть зміст законів функціонування ринку.
24. Обґрунтуйте, у чому полягає зміст конкуренції як елементу механізму функціонування ринку.
25. Поясніть особливості формування конкурентоспроможності на туристичному ринку.
26. Проаналізуйте методики оцінки конкурентоспроможності в туризмі.
27. Наведіть приклади впливу факторів формування туристичного ринку.
28. Обґрунтуйте характер впливу сезонності на стан функціонування туристичної сфери.
29. Охарактеризуйте складові елементи факторів попиту (споживачів) формування туристичного ринку.
30. Охарактеризуйте складові елементи факторів кон'юнктури ринку та нормативно-правових факторів формування туристичного ринку.
31. Охарактеризуйте складові елементи факторів пропозиції (туристичні послуги та продукти) формування туристичного ринку.
32. Перечисліть позитивні та негативні фактори розвитку ринку туристичних послуг.
33. Охарактеризуйте зміст факторів виробництва в туристичній діяльності.
34. Проаналізуйте відмінність поняття «трудові ресурси», «персонал» і «кадри» туристичного підприємства.
35. Обґрунтуйте перелік та взаємозв'язок ресурсів, що використовуються у діяльності туристичного підприємства.
36. Наведіть особливості підприємницької діяльності у сфері туризму.
37. Розкрийте зміст організаційної структури туристичного підприємства.
38. Обґрунтуйте значення горизонтальних та вертикальних зв'язків в туристичному підприємстві, наведіть приклади.
39. Охарактеризуйте основні вимоги до формування сучасної організаційної структури.
40. Обґрунтуйте зміст поняття «ланцюг командування» в організаційній структурі туристичного підприємства.
41. Охарактеризуйте повноваження та функції генерального директора туристичного підприємства.
42. Охарактеризуйте повноваження та функції фінансового директора туристичного підприємства.
43. Охарактеризуйте повноваження та функції головного менеджера туристичного підприємства.
44. Охарактеризуйте повноваження та функції менеджера з маркетингу туристичного підприємства.
45. Охарактеризуйте повноваження та функції менеджера тур. оператора по Україні.

46. Охарактеризуйте повноваження та функції менеджера щодо закордонних турів.
47. Проаналізуйте важливість діяльності туристичного підприємства з укладання угод з партнерами в Україні та за кордоном.
48. Проаналізуйте фактори впливу на організаційну структуру туристичного підприємства споживачів та конкурентів.
49. Розкрийте сутність економічного управління, а також характерні особливості стратегічного планування.
50. Обґрунтуйте, у чому полягає зміст планування.
51. Проаналізуйте зміст та структуру виробничої програми туристичного підприємства.
52. Дайте характеристику планування виробничої діяльності туристичного підприємства, а також виробничої програми туроператора.
53. Перелічіть основні особливості страхування туристів і туристичних організацій.
54. Проаналізуйте заходи страхування як одного з основних методів мінімізації ризику туристичних підприємств.
55. Обґрунтуйте характер впливу чинників на формування ціни туристичного продукту.
56. Поясніть особливості процесу ціноутворення у туристичній сфері.
57. Дайте визначення «дохід», «прибуток», «фінансовий результат» діяльності туристичного підприємства.
58. Перелічіть основні напрямки розподілу прибутку туристичного підприємства.
59. Сформулюйте визначення економічної ефективності туристичного бізнесу.
60. Перелічіть методичні підходи до оцінки ефективності на туристичного підприємствах туристичного бізнесу.

ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №16 від 25 листопада 2024 року) (https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity/) здобувачі освіти мають можливість на зарахування окремих видів робіт в рамках ОК на основі результатів, отриманих шляхом неформальної та/або інформальної освіти.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Бовш Л.А., Бойко М.Г., Босовська М.В., Кулик М.В. Економіка готелів і ресторанів: ел. підручник / за наук. ред. А.Мазаракі. – Київ: ДТЕУ, 2022. – 745 с.
2. Бугіль С.Я. Економіка туристичного підприємства: конспект лекцій. Львів: ЛНАУ, 2019. 106 с.
3. Економіка і аналіз готельних та ресторанних підприємств: конспект лекцій / уклад. І. О. Мельник. Миколаїв : МНАУ, 2021. 62 с.
4. Економіка туристичного підприємства: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти природничо-економічного факультету освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 242 Туризм, денної та заочної форми навчання / Олійник О.С. - Кам'янець-Подільський. Видавець Ковальчук О.В. 2022. – 186с.
5. Економіка туристичного підприємства : методичні рекомендації до вивчення дисципліни (для студентів спеціальності 242 «Туризм і рекреація») / укл. Г. І. Гапоненко, О. В. Євтушенко. – Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2023. – 72 с.

6. Економіка та фінанси туристичних підприємств: навч. посіб. / укладач. **Наконечний К. П.**, Підгірна В. Н., Єремія Г. І. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича, 2025. 216 с. URL: https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/12088
7. Левицька І.В., Климчук А.О., Басюк Д.І., Тарасюк Г.М., Москвічова О.С. Економіка туризму: навч. посіб. Житомир, 2020. 488 с.
8. Мальська М.П., Погребняк Л.В. Економіка міжнародного туризму: конспект лекцій. Львів: ЛНУП, 2022. - 178 с.
9. Менеджмент туристичної індустрії: практикум / уклад.: Руденко В.П., Підгірна В.Н., **Наконечний К.П.,** Бучко Ж.І. та ін. - Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2023. 384 с.
10. Світлична В. Ю. Економіка туризму : підручник / В. Ю. Світлична, С. А. Александрова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. – 167 с.
11. Якименко-Терещенко Н.В., Чайка Т.Ю., Мартинова В.В. Економіка туризму: навч. посібн. Харків: Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». 2024. 185 с.

Додаткова література

1. Бучко Ж. І., Підгірна В. Н., **Наконечний К. П.** Проєктний менеджмент у сфері туризму: транскордонний досвід Чернівецької області та суміжного прикордоння. Географія та туризм: науковий журнал /ред. кол.: Запотоцький С.П. (гол. ред.) та ін. К.: Альфа-ПІК, 2024. Вип. 74. С. 37-44.
http://www.geolgt.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=517&Itemid=38&lang=uk
2. Єремія Г.І., **Наконечний К.П.** Аналіз інноваційної діяльності та стратегії розвитку у сфері послуг (на прикладі готельного господарства Чернівецької агломерації) Галицький економічний вісник 73(6). 2021. С. 64-69.
https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/index.php?art=1030
3. Маркетингові та організаційні механізми повоєнного розвитку галузі гостинності та туризму України: матеріали 1-ї Всеукр. наук.-практ. конф., 14-15 листопада 2023 р. : у 2 ч. Ч. 2 / оргком.: Н. В. ЯкименкоТерещенко [та ін.] ; ред. О. О. Носирєв ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т" [та ін.].– Харків, 2023. – 325 с.
4. **Наконечний К.П.**, Цепенда М.М., Ячнюк М.О. Аналіз і оцінка інноваційно- технологічної стратегії готельно-ресторанного комплексу "Rivoli City Club". Економіка та суспільство. 2024. No 67. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-71.URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/jo urnal/article/view/4738
5. **Наконечний** К., Єремія Г., Паламарюк М. (2025). Системний аудит HR-менеджменту (на прикладі суб'єктів ресторанного бізнесу України). Сталий розвиток економіки, (1 (52), 352-358. https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-49
https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/1191
6. Паламарюк М.Ю., **Наконечний К.П.** Адміністративний менеджмент в туристичних організаціях: ключові економічні аспекти ефективного управління. економіка та суспільство. 2025. Вип. 73 / https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-82
https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5886/5825
7. Шляхи забезпечення конкурентоспроможності туристичного бізнесу в умовах глобалізації: монографія / авторський колектив; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. І. О. Бочана. Львів : Галицька Видавнича Спілка, 2020. 236 с.
8. Ячнюк М.О., Підгірна В.Н., **Наконечний К.П.** Основні напрями покращення організаційної структури управління на туристичному підприємстві. Інфраструктура ринку. 2025. №82. URL: DOI: https://doi.org/10.32782/infrastruct82-36 http://www.market-infr.od.ua/uk/82-2025

Інтернет-ресурси

1. Офіційний сайт Президента України. URL: http://www.president.gov.ua/
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: http://www.zakon.rada.gov.ua/

3. Офіційний сайт Урядового порталу. URL: http://www.kmu.gov.ua/
4. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: http://www.me.gov.ua/
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/
6. Офіційний сайт Журналу «Урядовий кур'єр». URL: http://www.ukurier.gov.ua/
7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua/
8. Асоціація турецьких туристичних агентств «TÜRSAB». URL: https://www.tursab.org.tr/
9. Всесвітня рада з туризму та подорожей. URL: https://www.wttc.org/
10. Всесвітня туристична організація. URL: http://www2.unwto.org/
11. Державне агентство розвитку туризму України. URL: https://www.tourism.gov.ua/
12. Європейська туристична комісія. URL: https://etc-corporate.org/
13. Міжнародний центр перспективних досліджень. URL: http://icps.com.ua/
14. ЮНЕСКО (UNESCO) – Організація Об'єднаних Націй з питаннях освіти, науки і культури (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). URL: https://ru.unesco.org/

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:
- «Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»
https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»
https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/
- «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича»
https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenymy-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yuriia-fedkovycha/
Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:
- допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов’язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.